

Cuprins

TITLUL I. INSTITUȚIA HOTĂRĂRII JUDECĂTOREȘTI CIVILE	1
Capitolul I. Concepția asupra hotărării judecătorești civile	1
<i>Secțiunea 1. Noțiuni introductive</i>	1
§1. Justificarea subiectului	1
§2. Stilul hotărârilor judecătorești	1
<i>Secțiunea a 2-a. Hotărârea judecătorească civilă în sistemul de drept actual</i>	4
§1. Noțiunea și natura juridică a hotărârii judecătorești civile	4
§2. Clasificări ale hotărârilor judecătorești civile	11
§3. Rolul și importanța hotărârii judecătorești	24
§4. Concluzii	25
Capitolul al II-lea. Elaborarea unei hotărâri judecătorești civile	26
<i>Secțiunea 1. Deliberarea judecătorească</i>	26
§1. Noțiune și reglementare	26
§2. Limitele deliberării judecătorești	27
§3. Participanții la deliberarea judecătorească	31
3.1. Deliberarea tipică	31
3.2. Deliberarea în complet de divergență	33
3.2.1. Fundamentele legale ale completului de divergență	33
3.2.2. Compunerea completului de divergență	34
§4. Formele deliberării	35
4.1. Deliberarea simplă sau tipică	35
4.1.1. Completul cu un (singur) judecător	35
4.1.2. Completul de doi judecători	36
4.1.3. Completul de trei judecători	36
4.1.4. Completul de cinci judecători	37
4.1.5. Completul de 25 judecători	37
4.1.6. Plenul Înaltei Curți de Casație și Justiție	37
4.2. Deliberarea în complet de divergență	38
§5. Procedura deliberării	39
5.1. Deliberarea tipică	39
5.1.1. Secretul deliberării	42
5.1.2. Adunarea părerilor membrilor completului de judecată	43

5.2. Deliberarea în complet de divergență _____	44
5.2.1. Consemnarea și motivarea divergenței _____	45
5.2.2. Judecata și limitele divergenței _____	46
§6. Rezultatul deliberării _____	48
§7. Caracterile deliberării _____	53
7.1. Etapa decizională _____	53
7.2. Etapa secretă _____	53
7.3. Etapa orală sau nescrisă _____	53
7.4. Etapa magistraților judecători (cu excepțiile prevăzute de lege) _____	53
<i>Secțiunea a 2-a. Pronunțarea hotărârii judecătorești civile</i> _____	54
§1. Noțiune și reglementare _____	54
§2. Efectele pronunțării hotărârii judecătorești _____	55
§3. Procedura pronunțării hotărârii judecătorești _____	56
<i>Secțiunea a 3-a. Elemente de drept comparat</i> _____	58
§1. Québec _____	58
§2. Belgia _____	60
§3. Franța _____	61
§4. Armenia _____	64
§5. Elveția _____	64
<i>Secțiunea a 4-a. Redactarea și comunicarea hotărârilor judecătorești</i> _____	66
§1. Noțiunea și sediul materiei _____	66
§2. Modul de comunicare a hotărârii judecătorești civile _____	70
2.1. Comunicarea din oficiu _____	71
2.2. Comunicarea prin agenții sau salariații instanței _____	73
2.3. Modalități subsidiare de comunicare _____	74
2.4. Comunicarea către autorități/instituții publice _____	75
§3. Locul și data comunicării hotărârii judecătorești civile _____	76
§4. Propuneri <i>de lege ferenda</i> _____	78
§5. Dreptul Uniunii Europene _____	78
§6. Efectele comunicării hotărârii judecătorești civile _____	85
§7. Drept comparat _____	87
Capitolul al III-lea. Cerințele hotărârii judecătorești civile _____	88
<i>Secțiunea 1. Condițiile de formă ale hotărârii judecătorești civile</i> _____	88
§1. Definiție _____	88
§2. Sediul materiei _____	88
§3. Analiza condițiilor de formă ale hotărârii judecătorești civile _____	89
3.1. Cerința formei scrise _____	89
3.1.1. Hotărârea trebuie să fie scrisă _____	89
3.1.2. Alterări în hotărârea judecătorească _____	92

3.2. Cerințe de redactare _____	93
3.2.1. Cerințe legale _____	93
3.2.2. Cerințe regulamentare _____	98
3.2.3. Tehnici de redactare _____	99
3.3. Alte mențiuni obligatorii: art. 425 alin. (2) și (3) NCPD, respectiv art. 261 alin. (1) pct. 7 și 8 CPC _____	100
3.3.1. Menționarea căii de atac și a caracterului executoriu al hotărârii _____	100
3.3.2. Mențiunea „pronunțată în ședință publică” _____	103
3.4. Semnarea hotărârii judecătorești _____	103
§4. Sancțiunile nerespectării condițiilor de formă _____	105
4.1. Nerespectarea formei scrise _____	107
4.2. Nerespectarea cerințelor de redactare _____	107
4.2.1. Nerespectarea cerințelor legale _____	107
4.2.2. Nerespectarea cerințelor regulamentare _____	113
4.3. Lipsa mențiunilor obligatorii _____	114
4.3.1. Mențiunea privind calea de atac _____	114
4.3.2. Mențiunea privind pronunțarea în ședință publică _____	115
4.4. Lipsa semnăturilor _____	115
§5. Drept comparat _____	117
5.1. Franța _____	117
5.2. Belgia _____	119
5.3. Québec _____	120
5.4. Republica Moldova _____	121
<i>Secțiunea a 2-a. Cerințele de fond ale hotărârii judecătorești civile _____</i>	<i>122</i>
§1. Definiție _____	122
§2. Analiza condițiilor de fond ale hotărârii judecătorești civile _____	122
2.1. Condițiile intrinseci ale motivării hotărârii _____	123
2.1.1. Motivarea trebuie să fie pertinentă _____	124
2.1.2. Motivarea trebuie să fie corectă _____	125
2.1.3. Motivarea trebuie să fie completă _____	126
2.2. Condițiile intrinseci ale dispozitivului _____	128
2.2.1. Dispozitivul trebuie să fie corect _____	128
2.2.2. Dispozitivul trebuie să fie complet _____	131
2.2.3. Dispozitivul trebuie să fie susținut de motivarea dată hotărârii _____	133
§3. Sancțiunile nerespectării condițiilor de fond _____	133
3.1. Nerespectarea cerințelor privind motivarea _____	133
3.2. Nerespectarea cerințelor privind dispozitivul _____	135
3.2.1. Dispozitiv incorect _____	135

3.2.2. Dispozitiv incomplet _____	135
3.2.3. Dispozitiv în contradicție cu motivarea _____	136
§4. Drept comparat _____	137
<i>Secțiunea a 3-a. Remedii procedurale ale hotărârilor judecătorești civile</i> _____	140
§1. Noțiunea de remediu procedural al unei hotărâri judecătorești _____	140
§2. Inexistența hotărârii judecătorești și aparența de drept în materia hotărârilor judecătorești _____	141
2.1. Există sancțiunea inexistenței actului juridic? _____	141
2.2. Ce înseamnă inexistența unei hotărâri judecătorești? _____	146
2.3. Cum funcționează această sancțiune? _____	147
2.4. Inexistența și aparența în drept _____	147
§3. Îndreptarea erorii materiale, completarea și lămurirea hotărârii judecătorești _____	149
3.1. Îndreptarea erorii materiale _____	150
3.2. Completarea hotărârii judecătorești _____	151
3.3. Lămurirea hotărârii judecătorești _____	152
3.3.1. Procedura generală de lămurire a unei hotărâri judecătorești _____	152
3.3.2. Lămurirea hotărârii judecătorești pe calea procedurală a contestației la executare _____	153
§4. Căile de atac împotriva unei hotărâri judecătorești _____	154
4.1. Căile de atac ordinare _____	155
4.1.1. Apelul _____	155
4.1.2. Cererea în anulare/contestația la executare _____	157
4.2. Căile de atac extraordinare _____	158
4.2.1. Recursul _____	159
4.2.2. Contestația în anulare _____	161
4.2.3. Revizuirea _____	164

TITLUL II. EFECTELE HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI CIVILE _____ **168**

Capitolul I. Analiza efectelor hotărârii judecătorești civile _____ **168**

<i>Secțiunea 1. Noțiunea de efect al unei hotărâri judecătorești civile</i> _____	168
§1. Definiția efectelor hotărârii judecătorești _____	168
§2. Clasificarea efectelor hotărârii judecătorești civile _____	169
<i>Secțiunea a 2-a. Efectele procesuale ale hotărârii judecătorești civile</i> _____	170
§1. Autoritatea de lucru judecat _____	170
1.1. Noțiunea și conținutul autorității de lucru judecat _____	170

1.2. Elementele autorității de lucru judecat _____	174
1.2.1. Identitatea de persoane _____	175
1.2.2. Identitatea de obiect _____	177
1.2.3. Identitatea de cauză _____	180
1.3. Relativitatea autorității de lucru judecat _____	184
1.3.1. Tipuri de hotărâri judecătorești _____	184
1.3.2. Încheierile de ședință _____	189
1.4. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor pronunțate prin admiterea unor excepții peremptorii _____	201
1.5. Funcționarea autorității de lucru judecat _____	203
1.5.1. Recunoașterea autorității de lucru judecat _____	203
1.5.2. Valorificarea autorității de lucru judecat _____	209
1.6. Partea din hotărâre care trece în autoritatea de lucru judecat _____	213
1.7. Caracterele autorității de lucru judecat _____	216
1.8. Efectele autorității de lucru judecat _____	216
1.9. Autoritatea de lucru judecat și dreptul Uniunii Europene _____	217
1.9.1. Principiul autorității de lucru judecat în cazul unei decizii interpretative a Curții de Justiție a Uniunii Europene, contrară interpretării dreptului UE dată de autoritatea națională _____	219
1.9.2. Principiul autorității de lucru judecat în cazul unei decizii a Curții de Justiție a Uniunii Europene care constată neîndeplinirea de către stat a obligațiilor decurgând din dreptul UE din cauza neconformității normei naționale cu regula de drept al UE _____	220
1.9.3. Principiul autorității de lucru judecat în cazul unei decizii a Curții ce anulează un act din dreptul Uniunii _____	221
1.9.4. Ipoteza actelor de drept al Uniunii rămase definitive (neatacate cu acțiune în anulare în fața organelor judiciare europene) _____	221
1.10. Autoritatea de lucru judecat și Convenția europeană a drepturilor omului _____	224
1.11. Autoritatea de lucru judecat în alte sisteme de drept _____	226
1.12. Aprecieri finale _____	229
§2. Efectul executoriu al hotărârii judecătorești civile _____	230
2.1. Noțiune _____	230
2.2. Fundament legal și condiții de existență _____	232
2.2.1. Fundamentul legal _____	232
2.2.2. Condițiile de existență a efectului executoriu _____	234

2.3. Conținutul sau funcționarea efectului executoriu	241
2.3.1. Problema efectului prescripției executării silite	242
2.3.2. Suspendarea executării silite	244
2.3.3. Respectarea legalității și ordinii de îndeplinire a actelor de executare. Controlul jurisdicțional al actelor de executare (comunicare titlu, respectarea competențelor, formelor și termenelor defipte de lege, contestația la executare)	246
2.4. Drept comparat	250
2.4.1. Québec	250
2.4.2. Belgia	251
2.4.3. Franța	253
§3. Dezinvestirea instanței	256
3.1. Noțiune. Conținut	256
3.2. Problematika limitărilor sau excepțiilor privind dezinvestirea instanței ca efect al hotărârii judecătorești	258
§4. Mijloc de probă	262
4.1. Distincția dintre forța probantă a hotărârii judecătorești și autoritatea de lucru judecat	265
4.2. Distincția dintre forța probantă a hotărârii judecătorești și opozabilitatea hotărârii judecătorești	266
§5. Intervertirea prescripției	267
<i>Secțiunea a 3-a. Efectele substanțiale ale hotărârii judecătorești civile</i>	269
Capitolul al II-lea. Manifestarea efectelor hotărârii judecătorești civile	271
<i>Secțiunea 1. Relativitatea efectelor</i>	271
§1. Noțiune și fundament	271
§2. Necesitatea recunoașterii acestui principiu	273
§3. Părțile cauzei	274
3.1. Efectele hotărârii față de părți	274
3.2. Efectele hotărârii față de succesori	277
3.2.1. Succesorii universali și cu titlu universal	278
3.2.2. Succesorii cu titlu particular	278
3.2.3. Creditorii chirografari	282
§4. Funcționarea principiului	286
4.1. Controlul de legalitate efectuat de instanța judecătorească de contencios administrativ	288
4.2. Hotărârea prin care se desființează un act juridic	289
4.3. Acțiunea în revendicare în cazul unui bun aflat în coproprietate	294
4.4. Coparticiparea procesuală și solidaritatea	297

4.5. Predarea silită a bunurilor mobile sau imobile _____	299
4.6. Cazuri prevăzute de Legea societăților nr. 31/1990 _____	301
4.7. Tranzacția judiciară _____	303
4.8. Hotărâri constitutive de drepturi _____	304
§5. Diferențiere față de alte instituții de drept _____	305
5.1. Relativitatea și opozabilitatea _____	305
5.2. Relativitatea efectelor hotărârii judecătorești și autoritatea de lucru judecat _____	307
<i>Secțiunea a 2-a. Opozabilitatea efectelor hotărârii judecătorești</i> _____	<i>308</i>
§1. Noțiunea de opozabilitate _____	308
§2. Fundamentele juridice ale opozabilității hotărârii judecătorești _____	314
§3. Noțiunea de terț în dreptul procesual civil și în materia opozabilității hotărârii judecătorești _____	315
§4. Conținutul principiului opozabilității față de terți a efectelor hotărârii judecătorești civile _____	319
4.1. Conținutul pe plan procedural al opozabilității față de terți a hotărârii judecătorești _____	319
4.2. Conținutul pe plan substanțial a opozabilității față de terți a hotărârii judecătorești _____	320
§5. Cunoașterea hotărârii judecătorești, condiție a opozabilității acesteia _____	325
§6. Modul de manifestare a opozabilității _____	329
6.1. Invocarea hotărârii judecătorești contra unui terț _____	329
6.2. Invocarea hotărârii judecătorești de către un terț _____	330
§7. Inopozabilitatea față de terți a efectelor hotărârii judecătorești _____	331
§8. Valorificarea procedurală a inopozabilității _____	337
§9. Efectele inopozabilității _____	338

TITLUL III. PERSPECTIVELE INSTITUȚIEI HOTĂRĂRII

JUDECĂTOREȘTI CIVILE _____ 339

Capitolul I. Practica judiciară (jurisprudența) _____ 339

Secțiunea 1. Noțiunea de jurisprudență _____ 339

Secțiunea a 2-a. Sistemul actual național al practicii judiciare _____ 340

§1. În sistemul de drept național, precedentul judiciar nu este izvor de drept _____ 340

§2. Rolul practicii judiciare în sistemul actual (rolul hotărârilor judecătorești civile) _____ 344

Secțiunea a 3-a. Necesitatea asigurării unei practici unitare _____ 345

§1. Presiuni în vederea asigurării practicii unitare _____	345
1.1. Presiunea Curții Europene a Drepturilor Omului _____	345
1.2. Presiunea socială _____	347
1.3. Presiunea logică-juridică _____	348
§2. Factori de limitare a necesității de asigurare a practicii unitare _____	349
<i>Secțiunea a 4-a. Mijloace de asigurare a practicii unitare _____</i>	<i>351</i>
§1. Mijloace procesuale: recursul în interesul legii _____	351
§2. Mijloace științifice: studiul practicii și convergența opiniilor doctrinare _____	355
§3. Mijloace profesionale puse la îndemâna magistraților: formarea continuă a magistraților și studiul practicii _____	355
Capitolul al II-lea. Factori de evoluție și tendințe evolutive _____	357
<i>Secțiunea 1. Dezvoltarea gândirii și a standardelor sociale, factor general de evoluție _____</i>	<i>357</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Construcția Uniunii Europene, un factor de evoluție particular spațiului european _____</i>	<i>360</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Dezvoltarea cooperării internaționale _____</i>	<i>361</i>
Capitolul al III-lea. Pericole, obstacole, provocări _____	363
Bibliografie _____	375
Index _____	387